

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **MUDr. D.B.** bývajúceho v B., proti žalovanému **S.B.D.** so sídlom v B, IČO X., o určenie neplatnosti hlasovania na domovej schôdzi 24. mája 2007 a zaplatenia nedoplatku, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 17 C 103/2007, o vylúčení sudkyne Krajského súdu v Bratislave JUDr. D.K., takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. D. K. **nie je vylúčená** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp.zn. 15 Co 37/2011 (vec Okresného súdu Bratislava II vedená pod sp.zn. 17 C 103/2007).

O d ô v o d n e n i e

Predsedička Krajského súdu v Bratislave predložila podľa § 15 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 16 ods. 1 O.s.p. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky vec vedenú na tamom súde pod sp. zn. 15 Co 37/2011 na rozhodnutie o námietke zaujatosti (na základe oznámenia podľa § 14 a § 15 ods. 1 O.s.p.) JUDr. D. K., predsedníčky senátu 15 Co, keď predsedníčka súdu aj s poukazom na názor poverenej predsedníčky občianskoprávneho kolégia dospela k záveru, že nie je dôvod pochybovať o nezaujatosti tejto sudkyne.

V písomnom oznámení podľa § 15 ods. 1 O.s.p. zo 14. februára 2011 sudkyňa JUDr. D. K. uviedla, že sa vo veci cíti byť zaujatá pre pomer k žalobcovi ako účastníkovi konania. Poukázala na okolnosť, že žalobca sa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II vedenom pod sp.zn. 52 C 217/2009 domáha ochrany osobnosti voči viacerým žalovaným, vrátane sudkyne JUDr. D. K. ako žalovanej 5/, v ktorej napadá postup a konanie sudkyne v súvislosti s výkonom jej rozhodovacej činnosti v inom súdnom konaní. Táto okolnosť podľa jej názoru zakladá pochybnosť o jej nezaujatosti a nestrannosti pri prejednaní veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 15 Co 37/2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 16 ods. 1 O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť uvedených námietok zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z ustanovenia §14 ods.1 O.s.p., v zmysle ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Inštitútom vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť (§ 14 až § 16 O.s.p.) sa v občianskom súdnom konaní garantuje základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nestrannosť sa definuje spravidla ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti (nadšžania určitej procesnej strane).

Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (vid' napríklad Piersack c. Belgicko).

Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu

(Boekmans c. Belgicko). Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti.

Rozhodujúce nie je len (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt c. Belgicko). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar c. Spojené kráľovstvo).

Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu. Podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (viď tiež Fey c. Rakúsko). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležitá, ale nie rozhodujúca; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z vyššie uvedenej judikatúry ESLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej

neustrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa neustrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho neustrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K účastníkom konania je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov.

Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca (v rámci prejednávania a rozhodovania konkrétneho sporu) zachovávať k veci, účastníkom konania a ich zástupcom vždy vecný, profesionálny prístup. Miera schopnosti sudcu zachovať nadhľad a potrebnú dávku odstupu od veci, od účastníkov konania a od všetkého, čo súvisí s prejednaním veci v súdnom konaní, je daná stupňom osobnej a osobnostnej pripravenosti sudcu na výkon súdnictva.

O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Musí mať dostatok schopnosti ovládať nielen svoje konanie, ale tiež sféru svojich vnútorných pocitov. Nesmie dopustiť, aby v ňom niektorá skutočnosť týkajúca sa prejednávanej veci vyvolala pocity zakladajúce pochybnosti o jeho nezaujatosti. Súčasťou takto vnímaného vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je tiež jeho schopnosť vyrovnávať sa vnútorne s prípadnými námietkami účastníkov v priebehu konania a s eventuálnou kritikou jeho konania. Pokiaľ by sudca (mimo iného) takúto schopnosť nemal, nebol by spôsobilý vykonávať funkciu sudcu.

Pri posudzovaní dôvodnosti námietky na základe oznámenia konajúcej sudkyne vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcov a z toho, že výnimky z tejto prezumpcie stanovuje iba zákon. Sudcovia sú totiž vo všeobecnosti vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci (len vtedy alebo až vtedy), ak so

zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (viď ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom § 14 ods. 1 O.s.p. je prispieť k nestrannému prejednávaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď:

1. k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť),
2. k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)],
3. k zástupcom účastníkov konania (viď vyššie 2.).

Analýza skutočností uvádzaných v oznámení sudkyne JUDr. D. K., predsedníčky odvolacieho senátu 15 Co, neumožňuje podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijatie záveru, že táto sudkyňa je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za potrebné zohľadniť, že z vyššie uvedeného oznámenia sudkyne – že sa cíti byť zaujatá z dôvodu, že žalobca voči nej podal na (inom) súde žalobu na ochranu osobnosti – nevyplýva žiaden taký vzťah, ktorý z objektívneho hľadiska by bolo možné považovať za taký bezprostredný (osobný) vzťah uvedenej sudkyne k žalobcovi ako účastníkovi konania, alebo k veci, ktorý ustanovenie § 14 ods. 1 O.s.p. považuje za právne relevantný dôvod pre vylúčenie tejto sudkyne z prejednávania a rozhodovania v predmetnej veci pre jej pomer k účastníkovi konania, alebo k veci. Relevantnou by mohla byť len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. V kontexte uvedeného vnímania (len) samotná skutočnosť o existencii súdneho konania medzi účastníkom konania ako

žalobcom a sudkyňou ako žalovanou o ochranu osobnosti, (bez ďalšieho) objektívne nevzbudzuje pochybnosti o schopnosti tejto sudkyne prejednať a rozhodnúť vec neustranne a nezaujato.

V súlade s judikatúrou EŠLP, ústavného súdu a tiež vyššie uvedeným výkladom dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v tomto prípade nemožno mať pochybnosti o nezaujatosti sudkyne (z oboch relevantných hľadísk teórie zdania, tak subjektívneho, ako aj objektívneho hľadiska), ktoré by boli relevantné v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že neexistuje žiadny objektívny dôvod pre ktorý by mohli vzniknúť pochybnosti o tom, že menovaná sudkyňa by nemohla voči účastníkom konania postupovať nezaujato, neutrálne a že vec objektívne – podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia – posúdi so zreteľom na všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie (obdobne napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 7 Nc 17/2010).

Z týchto dôvodov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. D. K. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp.zn. 15 Co 37/2011 (vec Okresného súdu Bratislava II sp. zn.17 C 103/2007).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. marca 2011

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta